

Sak 35/18 - «Vikingtidsmuseet på Bygdøy» - prosjektrapport XXVIII til KHMs styre 7. desember 2018

I perioden fra styremøtet 9. september 2018 til 28. november 2018 har arbeidet i VTM-prosjektet hatt særlig fokus på følgende saker:

- KS2-analyse – status og oppfølging
- Finansiering av sikringsarbeid, herunder oppfølging av konsekvenser for prosjektet på bakgrunn av manglende startbevilgning i forslag til statsbudsjett for 2019
- Aktiviteter i KHMs delprosjekter for VTM-prosjektet

Den løpende prosjektoppfølgingen av byggeprosjektet er stilt noe i bero i påvente avklaring i forhold til startbevilgning.

I. KS2-analyse – status og oppfølging

Konsulentselskapene, Concreto, PWC og Thyren inngikk i februar 2018 avtale med Finansdepartementet og Kunnskapsdepartementet om gjennomføring av KS2-analysen for VTM-prosjektet. I notat av 28. mars 2018 («Notat 1») fastslo de eksterne kvalitetssikrerne (EKS) at prosjektet er modent for videre analyseoppfølging, men at flere viktige spørsmål må avklares før endelig godkjenningsstempel kan gis. Blant de viktigste punktene i EKS' notat av 28.03.18 var:

- Overordnet: «EKS vil legge stor vekt på å avklare om tidsplaner og kostnadskalkyler gjenspeiler hensynet til samlingene i tilstrekkelig grad.»
- KHMs følgekostnader sikring: «Hvordan disse kostnadene skal dekkes er enda ikke avklart, og de inngår ikke som en del av de planlagte kostnadene i investeringsprosjektet.»
- Lukking av museet:
 - «Krav som skal stilles til hvorvidt museet må være åpnet under de forskjellige fasene av byggeprosjektet er ikke klarlagt.»
 - «Det må i det minste avklares hva som skal legges til grunn for anbefaling av kostnadsramme og den påfølgende styring av endringer og usikkerhet.»
- Rammer brukerutstyrsprosjektet (BUP): «Det mangler spesifikke målsetninger, krav og retningslinjer som kan virke retningsgivende og avklarende for alle interne aktører, oppdragsgiver og relevante eksterne interessenter når det gjelder gjennomføringen av BUP.»

I tillegg kommer bl.a. spørsmål om styrende premisser for risikofaktorer utenom vibrasjon (klima, støv, brann, sikkerhet m.v.) og om risikofaktorer knyttet til gjennomføringen av selve byggeprosjektet.

KHM kan på grunnlag av ovennevnte konstatere at EKS har fanget opp flere av usikkerhetsfaktorene KHM har påpekt tidligere i prosjektforløpet, men ikke har lyktes å få gjennomslag for ovenfor Statsbygg. Dette gjelder særlig spørsmålene vedr. finansiering av KHMs følgekostnader ved oppfølging av nødvendige sikringstiltak og av inntektsbortfallet ved full eller delvis lukking av museet i byggeperioden.

EKS gjennomførte i mai og juni flere workshops med Statsbygg og i noen grad brukerne. En foreløpig versjon av KS2-rapporten ble presentert for Finansdepartementet, Kunnskapsdepartementet og UiO/KHM den 15. juni 2018. For å kunne gi en tilrådning på kostnadsramme ble Statsbygg bedt om å levere tilleggsinformasjon vedrørende de alunkonserverte gjenstandenes tilstand og sikring, flyttemetode for skipene og gjennomføringsstrategi. Tilleggsinformasjon ble sendt fra Statsbygg til EKS 29. juni, KHM bidro aktivt i utformingen av dette. Et hovedpoeng i KHMs innspill til Statsbyggs notat var at de påpekte mangler knyttet til sikring, flyttemetode o.l. primært skyldtes bortfallet av finansiering av Statsbyggs sikringsprosjekt i 2018, og ikke fravær av kompetanse eller teknologi til å løse oppgavene. Det ble derfor påpekt at det verst tenkelige utfall ville være at fremdriften av arbeidet med sikrings- og flyttemetoder ble ytterligere forsinket ved at nødvendige bevilgninger uteblir. KHM fikk medio august informasjon om at EKS hadde mottatt det materialet de trengte, og at endelig KS2-rapport vil foreligge innen 15. september. UiO/KHM mottok endelig KS2-rapport 15. november. Rapport er datert 28. september, men det har tatt noe tid før Kunnskapsdepartementet har frigitt rapporten. Se eget notat med oppsummering av viktige momenter fra KS2-rapport.

II. Finansiering av sikringsarbeid, herunder oppfølging av konsekvenser for prosjektet på bakgrunn av manglende startbevilgning i forslag til statsbudsjett for 2019

Siden avslutningen av forprosjektet ultimo 2017 har Statsbygg ikke hatt midler til videreføring av sikringsprosjektet. Søknad om 11 millioner kroner til videreføring av prosjektet ble ikke etterkommet på hverken ordinær budsjettsøknad for 2018 eller ved fremlegging av Revidert nasjonalbudsjett. Saken var tema i møte med KD (statssekretær og fagdirektør) og representanter for KHMs ledelse 31. mai 2018.

Saken ble videre fulgt opp gjennom oversending av et eget brev fra UiO-ledelsen til ministeren for forskning og høyere utdanning i slutten av juli. Brevet peker på viktigheten av at fremdriften i arbeidet med sikring av vikingtidssamlingen opprettholdes, og at dette best kan sikres gjennom fremlegg om oppstartsbevilgning for prosjektet over statsbudsjettet for 2019. Spørsmålet om konsekvensene for statsbudsjettet 2019 ble drøftet i et eget møte mellom UiO-/KHM-ledelsen og statsråd for høyere utdanning og forskning 21. august.

I forslag til statsbudsjett for 2019, som ble lagt frem 8. oktober, så var det ikke lagt inn startbevilgning til nytt vikingtidsmuseum. Prosjektet står oppført som en av tre prosjekter som er ferdig prosjektert (ferdig prosjekterte byggeprosjekter har mål, overordnede rammer og kostnader for prosjektet fastsatt). Etter fremleggelse av forslag til statsbudsjett har UiO-/KHM-ledelsen fortsatt arbeidet med å peke på viktigheten av en byggebevilgning på statsbudsjettet, da et nytt bygg er en forutsetning for å redde vikingtidssamlingene på Bygdøy. Det ligger ikke startbevilgning inne i budsjett etter de budsjettforhandlinger som har vært de siste ukene, så oppstart vil i beste fall forskyves i et halvt år, trolig et år.

Det er ovenfor politikere og departement vært tydelig kommunikasjon vedr UiO/KHMs standpunkt med primært ønske om å få plass til en startbevilgning i statsbudsjett for 2019. Subsidiært å få startbevilgning inn i forbindelse med revidert budsjett for 2019. UiO/KHM-ledelsen har videre ment at hvis dette mot formodning ikke skulle la seg gjøre så må startbevilgning senest på plass på statsbudsjett for 2020. En sånn forsinkelse ville i så fall være alvorlig da manglende finansiering stanser arbeidet med sikring av verdensarven. Det er skissert en redningspakke for ikke å forsinke arbeid med sikring av skip og alunkonservert materiale i perioden 2019-2020 på totalt 23,4 mill. kroner. Av dette arbeid er det 12,4 mill som er relatert til KHMs følgekostander med forberedelse for flytting og relokalisering. 11 mill er estimerer relatert til de aktivitetene som ligger i byggeprosjektets sikringsprosjekt (PG2).

III. Arbeid i KHMs delprosjekter

Internt ved KHM er arbeidet i de fire delprosjektgruppene videreført, men intensiteten trappes nå noe ned og tilpasses en sannsynlig forsinket oppstart av byggeprosjektet. Planer vurderes fortløpende og tilpasses den rådende situasjonen med finansiering av byggeprosjekt.

I delprosjekt nye utstillinger pågår det et omfattende arbeid med utvikling av synopsis for de nye utstillingene. Dette skjer i nært samarbeid med museets gruppe for vikingtidsforskning (ViS). En internasjonalt sammensatt referansegruppe for kvalitetssikring av det faglige innholdet vil i første kvartal 2019 bli invitert til workshop for kvalitetssikring av innholdet. Det er gjennomført en fokusgruppetest som bekrefter mange av de valg som er gjort så langt i arbeidet med utstillingene. Det er startet opp arbeidsgrupper for utvikling av opplevelseskonsepter for ulike deler av utstillingene. Arbeidet er i gang med å beskrive opplevelser i introduksjonsutstillingene og laboratorieområdet, og det vil startes opp flere arbeidsgrupper som arbeider med andre deler av

utstillingen på nyåret. Det utvikles også to prototyper på digital formidling som vil testes i begynnelsen på 2019.

Delprosjekt forskningssenter vikingtid arbeider med beskrivelser av visjon, mål og profil på forskningssenteret.

Delprosjekt sikring, klima og logistikk arbeider med å forberede gjennomføring av fotogrammetri for overvåking av sprekkdannelser på Gokstadskipet, samt forberedelser til veiing av Gokstadskipet. Arbeid med fotogrammetri og veiing av Osebergskipet fortsetter som planlagt.

Delprosjekt kommunikasjon, branding og kommersiell profil arbeider med utvikling av merkevareplattformen til VTM. Som del av dette arbeid utvikles det forslag til museets ønskede posisjon. Det planlegges en workshop på nyåret for bred involvering av KHM ansatte i denne prosess. Det arbeides også med informasjon om nytt museum på Vikingskipshuset.

IV. VTM-prosjektets møter/reiser november 2018.

Følgende møter/reiser har vært gjennomført i perioden november 2018:

- Ett (1) møte i KHMs styringsgruppe for VTM-prosjektet
- Prosjektet var representert på årets IMCC (International Museum Construction Congress) i Berlin som er et godt sted for å få oversikt over andre museumsprosjekter i Europa og møte andre fra bransjen for å knytte kontakter og dele erfaringer.

I tillegg kommer den løpende virksomheten i KHMs egen prosjektorganisasjon - koordineringsgruppen, delprosjektgrupper og særmøter tilknyttet de ulike aktiviteter i delprosjektgruppene.

Det har i perioden ikke vært holdt møter i *Prosjektrådet* (VTM-prosjektets høyeste organ med repr. fra SB, UiO, KHM og departementene), *Kontaktforum* (felles koordineringsorgan SB, UiO og KHM for VTM-prosjektet) eller *Sikringsforum* (felles koordineringsorgan SB, UiO og KHM for de sikringsrelaterte sakene).

GJO, 28.11.18